

ARAŞTIRMA MAKALESİ / RESEARCH ARTICLE

KÖK AİLENİN EVLİLİKTE PARTNER SEÇİMİNE ETKİSİ

Zeynep Derya ÖZEL¹, İlayda DİKMEN², Hacı Tuğberk YILMAZ³¹Altınbaş Üniversitesi, İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Psikoloji Lisans Programı, İstanbul, ozelzeynepderya@gmail.com, ORCID ID: 0009-0009-7470-1153²Altınbaş Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Programı, İstanbul ilyadadikmen22@gmail.com, ORCID ID: 0009-0001-8952-5158³İstanbul Kent Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Programı, İstanbul haci.yilmaz@ogr.altinbas.edu.tr, ORCID ID: 0009-0006-3535-6519

GELİŞ TARİHİ/RECEIVED DATE: 16.05.2024 KABUL TARİHİ/ACCEPTED DATE: 18.11.2024

Özel, Z. D., Dikmen, İ., & Yılmaz, H. T. (2024). Kök ailenin evlilikte partner seçimine etkisi. *Aurum Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2), 139-168

Öz

Kök aile, hayatımız boyunca yaşadığımız, davranışlarımızı, yönelimlerimizi ve birçok tercihimizi etkileyen temel unsurlardan biridir. Partner seçiminin de kök aileden etkilenen önemli alanlardan biri olduğu düşünülmektedir. Bu açıdan, partner seçiminde ağırlıklı olarak ele alınan karşı tarafı çekici bulma, erişilebilirlik ve beğeni/karşılık görme faktörlerinin dışında, kök ailenin etkisinin de ele alınması, yapılan seçimin doğasına dair daha detaylı sonuçlar elde etmek açısından oldukça önemlidir. Bu fikir ve bulgulardan hareketle Türk kültüründeki aile yapısının farklı boyutlarının, bireylerin partnerlerini seçerken hangi alanlarda etkileri olabileceği araştırma sorusunu oluşturmaktadır. Araştırma, iki farklı ölçeğe dayalı anket soruları kullanılarak 18-64 yaş aralığındaki 306 katılımcıyla gerçekleştirilmiştir; sonuçlar ağırlıklı olarak regresyon ve korelasyon analizleriyle elde edilmiştir. Bu doğrultuda, Türk aile yapısının işlevselliği ile partner seçimindeki kısıtlayıcı inançlar arasında negatif ve anlamlı bir ilişki gözlemlenmiştir. Türk aile yapısı, aile içi güç dengesi ve sosyal algılar, evlilik için aşkın yeterli olduğu inancını ve zıt partnerlere çekilme eğilimini etkilemektedir. Türk aile yapısının modern kalıplarda gelişmesinin, tek doğru partner ve bu partneri bulmanın doğal bir süreç olduğuna dair inanca negatif yönde etkisi mevcuttur. Evlilik öncesi birlikte yaşama düşüncesi, dini ve kültürel değerler nedeniyle ön planda değildir. Ancak, dini değerlere verilen önemin artması partner seçimi için aşkın yeterli olduğu düşüncesini desteklemektedir. Sonuç olarak, incelenen alt boyutlar arasında pozitif ve negatif yönde anlamlı ilişkiler saptanmış, Türk kültürü çerçevesinde kök ailenin partner seçimi üzerindeki etkisi vurgulanmıştır. Araştırmanın bulguları, ilgili literatür kapsamında ele alınarak tartışılmıştır.

Anahtar kelimeler: Partner Seçimi, Kök Aile, Evlilik, Aile Yapısı, Aile

The Influence of Origin Family on Mate Selection in Marriage

Abstract

The origin family is a fundamental factor that influences our experiences, behaviours, orientations, and many other choices throughout life. Partner selection is believed to be a significant area affected by the origin family. In this context, considering the impact of the origin family, in addition to factors such as attraction, accessibility, and mutual liking/reciprocity that are predominantly focused on in partner selection, is crucial for obtaining more detailed insights into the nature of the selection process. Based on this idea and findings, the research question explores how different dimensions of the family structure in Turkish culture influence individuals' partner choices. The study was conducted with 306 participants aged 18-64 using two different survey scales, and the results were primarily obtained through regression and correlation analyses. Accordingly, a negative and significant relationship was observed between the functionality of the Turkish family structure and restrictive beliefs about partner selection. The Turkish family structure, internal power dynamics, and social perceptions affect the belief that love is sufficient for marriage and the tendency towards opposite partners. The development of the Turkish family structure within modern frameworks harms the belief that there is a single ideal partner and that finding this partner is a natural process. Pre-marital cohabitation is not prominent due to religious and cultural values; however, the increased emphasis on spiritual values supports the belief that love is sufficient for partner selection. In conclusion, significant positive and negative relationships were found among the examined sub-dimensions, highlighting the impact of the origin family on partner selection within the Turkish cultural framework. The study's findings are discussed in the context of the relevant literature.

Keywords: Mate Selection, Origin Family, Marriage, Family Structure, Family

1. Giriş

Aile; toplumlardaki farklı değerlere, inanışlara veya belirlenmiş nizamlara göre şekillenip toplumun ve bireylerin ihtiyaçlarıyla birlikte değişebilen sosyal temelli bir sistem olarak tanımlanmaktadır (Bayer, 2013). Bu sebeple, mevcut toplumsal yapı ile aile sistemi arasında sıkı ilişkilerin bulunduğu ve toplumsal yapı değiştiğinde aile sisteminin de değiştiği vurgulanmaktadır. Dahası, toplumun da aile tarafından etkilenen birçok farklı yönü olduğu düşünülmektedir. Örneğin, Alesina ve Giuliano (2014) ekonomistlerin, sosyologların ve siyaset bilimcilerin uzun süredir çeşitli aile yapılarının hedeflenen belirli ekonomik sonuçlar üzerindeki etkilerini araştırdığından bahsetmektedir. Araştırma sonucunda, toplumda aile bağlarının güçlü oluşu, ekonomik kalkınma ve kurumların kalitesi arasında güçlü bir ilişkinin kanıtı alan yazında sunulmaktadır. Ayrıca, Boyle vd. (2007) çocuk gelişiminin, eğitim düzeyi ve başarısı gibi toplumsal konular da dahil olmak üzere çeşitli aile yapısı değişkenleri ile ilişkili olduğunu öne sürmektedir. Bu ve benzeri araştırmalar, toplumun ve aile sisteminin birbiri ile yakından ilişkili kavramlar olduğunu ortaya koymaktadır. Kök aile kavramı da bu aile sisteminin bir parçasıdır ve bireylerin gelecekteki yaşantılarında sahip olacağı tüm ilişkilerin temel yapısını oluşturmaktadır (Falcke vd., 2008; Kerr, 1981). Kök aile, bireyin doğup büyüdüğü aileyi ifade eder ve kişisel etkileşimlerin temel dinamikleri bu aile ortamında şekillenir (Özdemir vd., 2020). Büyüme sürecinde, bireylerin birçok konuyu bakım verenlerini taklit ederek öğrendiği ve bu gözlemlerden yapılan çıkarımlar yoluyla kişilik ve davranışlarının şekillendiği bilinmektedir (Bandura, 1963). Bu bağlamda, kişisel tercih olarak gözlemlenen alanlarda kök ailenin yapısının ve aile içindeki ilişki dengelerinin anlaşılmasının önemli

bir rol oynadığı yorumlanabilmektedir. Böylelikle, kök ailenin kişilerin ileride kuracağı aile sistemini de etkileyeceği öngörülmektedir. Bu düşünce araştırmanın temel sorusunu oluşturmaktadır.

Bahsedilen bilgiler ışığında, toplumun ve aile yapısının incelenmesinin sosyal yaşama ilişkin araştırmalarda fayda sağlayacağı öngörülmektedir. Sosyal yaşama ilişkin çalışmaların içerisinde yakın ilişkiler de yer almaktadır. Yakın ilişki çalışmaları ise bireyin romantik partner seçimini odağına almaktadır (Erbek vd., 2005). Partner seçimi, kişinin belirli özellikler temelinde oluşturduğu insan profillerini tercih etme eğilimini içermektedir. Dahası, partner seçiminin yaş, ırk, fiziksel çekicilik, benzerlik, potansiyel ebeveynlik gibi çeşitli faktörlerden etkilenmesi ve bu konuda yapılan araştırmaların varlığı söz konusudur (Simpson ve Gangestad, 1992; Simon vd., 2008).

1.1. Evlilik Odaklı Romantik Partner Seçimi

Yaşadığımız yüzyılda partner seçimi eğilimleri büyük bir değişime uğramıştır. Geleneksel toplumlarda, evlilik kararlarında genellikle aşk duygusunun çok az bir etkisi varken modern toplumlarda, evlilik kararlarının temelinde aşk olduğu görülmüştür (Eralp ve Gökmen, 2020). Giddens'e (2017) göre, evlilik bağının kurulmasında aşkın önemi belirgindir. Ancak, Buckner ve Salts (1985), romantik ilişkilerin aile ve akrabalar, arkadaşlık, boş zaman etkinlikleri, dini inançlar, finansal durum ve cinsellik gibi konuları içerecek şekilde değerlendirilmesini önermiştir. Ayrıca, tanışma yönteminin de partner seçiminde etkisi mevcuttur. Evli bireylere ilk evliliklerinde eşleriyle tanışma yöntemleri hakkında sorular yöneltilmiştir. Katılımcıların %39'u ilk eşleriyle aile ve akraba çevresinde, %39'u komşuları ve mahallelerinde, %8'i ise arkadaş çevrelerinde tanıştıklarını ifade etmişlerdir (TÜİK, 2011). Başka bir araştırmada, Türkiye'de romantik ilişkilere dair mantıksız inançların ilişki tatminiyle olan bağlantısı incelenmiştir (Sarı, 2008). Araştırma bulguları, *aşırı beklentiler* ve *farklı düşünmek* gibi mantıksız inançların ilişki doyumunu olumlu yönde etkilediğini; buna karşın, *cinsiyet farklılıkları* kaynaklı oluşan inançların ilişki doyumunu olumsuz yönde yordadığını göstermektedir. Buna rağmen, romantik ilişkilerin ve partner seçme sürecinin karmaşıklığı göz önünde bulundurulduğunda, sadece mantıksız inançların değerlendirilmesi yeterli değildir. Çalışmalar, cinsiyet, yaş veya ırk ayrımı yapmaksızın, erkeklerin ve kadınların genellikle partnerlerinde zekâ, sıcaklık, duygusal denge, iletişim becerileri, güvenilirlik, dürüstlük, eğlenceli olma, genel kişilik özellikleri ve fiziksel çekicilik gibi özellikler aradığını belirtmiştir (Buss, 1994; Regan, 2011). Diğer bir araştırma, kişilerin cinsiyet fark etmeksizin kibar, zeki ve anlayışlılık gibi kişilik özelliklerine sahip potansiyel romantik partnerlere pozitif yönde eğilim gösterdiğini vurgulamaktadır (Figueredo vd., 2006).

Psikodinamik yaklaşım, aile yapısı ve partner seçimi arasındaki ilişkiyi desteklemektedir. Örneğin, bağlanma teorisine göre, çocukluk çağında bakım verenlerin kişilik özelliklerinin partner seçimimizdeki referans noktalarından biri olduğu öne sürülmüştür (Bowlby, 1969). Ayrıca, erken çocukluk döneminde yaşanan çatışmalı boşanma ve şiddet gibi olumsuz deneyimlerin, bireyin partner seçimini ve partnerine karşı verdiği tepkileri etkilediği gözlemlenmektedir (Wolfinger, 2003; Young ve Klosko, 1994). Dahası, Sigmund Freud (1927), ebeveynlerin bağ kurduğumuz bireyler olmaları nedeniyle, ilerideki partner seçimlerinde onları bir referans olarak görmenin mümkün olduğunu düşünmektedir.

Kuşaklararası aile terapisi yaklaşımına göre, bireylerin benlikte ayrışamamaları, romantik ilişkilerde algılanan problemlerin temelini oluşturmada önemli yere sahiptir (Bowen, 1966; Bowen, 1978; Framo, 1976; Topham vd., 2005). Benlik ayrımlaşması kavramı, kişilerin ilişki içerisinde denge kurabilmesinin yolunu kök aileyle oluşmuş bilişsel ve duygusal bağlardan ayrışabilmesi olarak tanımlanmaktadır (Bowen, 1978; Kerr ve Bowen, 1988). Yapılan bir araştırmada, evli çiftlerin kendi arasındaki benlik ayrımlaşmasının, çift uyumunu ve psikolojik belirtileri önemli ölçüde öngördüğü bildirilmiştir (Polat ve İlhan, 2018). Dahası, Sabatelli ve Bartle-Haring (2003)'ün yaptığı araştırmada, kök aile içerisinde edinilen deneyimlerin kişilerin gelecekteki evlilik uyum düzeyini tahmin ettiği belirlenmiştir. Yine de tüm bu faktörler partner seçiminde kök ailenin hangi noktalarda etkili olabileceğini direkt açıklar nitelikte değildir. Ancak, eş seçiminin birey için önemli, karmaşık ve zor bir süreç olduğu çıkarımı yapılabilmektedir. Bu süreçte, bireyin inançlarının önemli bir etkiye sahip olduğu ve davranışlarını yönlendirebildiği bilinmektedir (Fishbein ve Ajzen, 2009). Bunun yanı sıra, Larson (1992), bireylerin eş seçimi konusunda benimsedikleri dokuz sınırlayıcı inançtan söz etmiştir. Bu nedenle, eş seçimindeki sınırlayıcı inançları ölçmek amacıyla Cobb vd. (2003) tarafından geliştirilen bir araç, Güngör vd. (2011) tarafından Türkçeye uyarlanarak geçerlilik ve güvenilirlik çalışmalarını tamamlamıştır. Bahsedilen aracın alt boyutları Larson (1992) tarafından öne sürülmüş inançlara dayanarak şekillenmiştir.

1.2. Eş Seçimindeki Sınırlayıcı Etkenlerin Alt Boyutları

1.2.1. Yalnız ve Tek Doğru Boyutu

Kişinin *tek ve gerçek* partnerinin kim olduğu ve nasıl seçildiği konusu belirsizdir (Cobb vd., 2003). Yapılan bir çalışmada, sorumluluk sahibi bireylerin, aşkın mantıktan önce geldiğini ve ruh eşinin tek bir kişi olduğuna inanarak ilişkide güvenin temel olması gerektiğini düşündükleri tespit edilmiştir (Özınan, 2018). Bu alt boyut, bireylerin mutlu bir ilişki yaşayabilecekleri tek bir kişinin olduğuna ya da birden fazla kişinin onu mutlu bir ilişki yürütmeye itebileceğine dair inançlarının partner seçimi üzerindeki olumlu veya olumsuz etkilerini ölçmeyi amaçlamaktadır. Ölçeğin orijinalinde, Yalnız ve Tek Doğru Boyutlarında kadınlar lehine anlamlı bir fark tespit edilmiştir (Cobb vd., 2003). Aynı şekilde, Güngör vd. (2011) tarafından gerçekleştirilen çalışmada da bu durum paralel ilerlemiştir. Böylelikle, Türk kültüründe tek bir ruh eşine güvenle bağlanma inancının kadınların partner seçimi üzerinde yoğun etkisi olduğu yorumlanabilmektedir.

1.2.2. Aşk Yeterli Boyutu

Romantik ilişkilerde aşk; yakınlık, bağlanma, güven, saygı ve sevgi gibi duyguları da beraberinde getirmektedir (Atak ve Taştan, 2012). Dahası, romantik ilişkilerin ve evliliğin kurulmasında aşkın öneminden bahsedilmektedir (Giddens, 2017). Bu alt boyut, kişilerde bahsedilen tanımdaki sevgi ve aşk gibi duyguların partnerleriyle olan ilişkilerini sürdürmelerinde yeterli olup olmadığını değerlendirmektedir.

1.2.3. Beraber Yaşama Boyutu

Kişilik tiplerinin ve yaşanılan kültürün partnerlerin evlilik öncesi beraber yaşamasında etkili olduğu düşünülmektedir. Bu çerçevede geliştirilen bir araştırmancın bulguları dağınıklık kişilik özelliğinin artmasının, bireylerin partnerleriyle birlikte yaşamayı tercih etme eğilimlerini arttırdığını, sorumluluk düzeyinin yükselmesinin de bu eğilimi azalttığını göstermektedir (Özınan, 2018). Ek olarak, aynı çalışmada cinsiyete göre beraber yaşam düzeylerinde erkekler lehine anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. Verilen bilgiler doğrultusunda, beraber yaşama boyutu da partnerlerin evlilik öncesi birlikte yaşama kararının ilişki üzerindeki olumlu veya olumsuz etkilerini ölçmeyi amaçlamaktadır.

1.2.4. Tam Güven Boyutu

Çiftler arasındaki güven duygusu, olumlu ve tutarlı etkileşimler sağlayarak ilişkiye özgü bir his oluşturur ve bu his, geçmiş deneyimler ve mevcut ilişkideki karşılıklı etkileşimlerle şekillenip ilişkinin devamlılığını doğrudan etkilemektedir (Güner ve Karaaziz, 2022). Örneğın, dürüstlük, bağlılık veya yardımseverlik bu olumlu etkileşimlerden sayılmaktadır. Dahası, romantik ilişkilerde en yaygın ve önemli sorunlardan biri olan güven problemleri, tarafların farklı beklentileri, memnuniyetsizlikler, aldatma, kıskançlık, yalancılık gibi durumlarla ilişki kalitesinin düşmesine ve hatta ilişkiyi bitirme noktasına getirmesine sebep olabilmektedir (Şensoy vd., 2019). Ayrıca, Kara ve Yüksel Şahin (2018) tarafından evli bireylerle yapılan çalışmada, güven duygusunun cinsiyetler arasında anlamlı bir farklılık gösterdiği, kadınların partnerlerine daha çok güven duyduğu tespit edilmiştir. Bu noktada, tam güven boyutu, bir kişinin evlilik öncesi partneriyle geçirdiği süreçte veya partner seçiminde duyduğu güvenin, evlilik sürecine geçiş üzerindeki etkisini değerlendiren bir alt boyut olarak görev almaktadır.

1.2.5. İdealleştirme Boyutu

İdealleştirmenin, bireyin romantik partnerine dair zihinsel temsillerinin idealize edilmiş ve somutlaşmış bir yansıması olduğu ifade edilmektedir (Şirin ve Soyer, 2018). İdeal standartlarla mevcut romantik partnerin özellikleri arasındaki tutarlılık, ilişkilerin başlatılması ve sürdürülmesinde rol oynayabilmektedir; ancak, ulusal ve uluslararası örneklerde (Buss, 1985; Buss, 1989) hem erkekler hem de kadınlar tarafından romantik bir partnerde en yüksek derecede tercih edilen iki özellik *nazik ve anlayışlı* ile *zeki* olarak bulunmuştur (Figueredo vd., 2006). Bahsedilen alt boyut, bireyler için belirlenmiş "ideal" kalıplara uyan bir partner bulmanın ve bu partnerle ilişki sürdürme arzusunun önemini değerlendirmeyi hedefleyen bir boyuttur.

1.2.6. Çaba Göstermeme Boyutu

Bu alt boyut, kişilerin partner seçiminde doğru kişiyi bulmanın doğal bir süreç olduğunu ifade etmektedir.

1.2.7. Zıt Kutuplar Boyutu

Aşkın zıtlık, ayrılık veya zorluklarla karşılaştığında daha fazla beslenip en hızlı büyüme sürecinin bu dönemlerde yaşanmasının mümkün olabileceğinden bahsedilmektedir (Sungur, 2017). Böylelikle, zıt kutuplar boyutu, bireylerin partner seçiminde benzer veya farklı özelliklere sahip partnerlere yönelme eğilimlerini anlamayı amaçlamaktadır.

Sonuç olarak bu bölümde, bireylerin partner seçim sürecine ilişkin elde edilen bulgular ve araştırmanın gelişiminde rol oynayan ölçme aracı, alt boyutlarıyla birlikte özetlenmiştir. Yapılan araştırmalar doğrultusunda, aile yapısının partner seçiminde etkili olabileceği anlaşılmaktadır. Ancak, Türk aile yapısının evlilik odaklı romantik partner seçiminde nasıl bir rol üstlendiği, bilindiği kadarıyla henüz incelenmemiştir. Modern ve geleneksel özelliklerini sürdüren Türk aile yapısının; kadınların iş hayatına katılımı, göç, yoksulluk ve teknolojik gelişmeler gibi başlıca etkenlerle zaman içinde belirli değişimlere uğradığı tespit edilmiştir (Ekici, 2014; Bayer, 2013). Bu noktada, Türk aile yapısının ve geçirdiği dönüşüm sürecini etkileyen faktörlerin analizi büyük öneme sahiptir.

1.3. Türk Aile Yapısı

Türk toplumunun aileye verdiği değer, özellikle kaynağını *kültürel ve dini* miraslardan alır ve tüm tarihsel süreçler boyunca ön plandadır (Süleymanov, 2009). Bu değer, aile içerisinde birliktelik duygusu, dayanışma, anne-baba kavramları ve evlilik yapıları gibi konularda hem geleneksel hem modern perspektiflere dayalı bir ortam oluşturmuştur (Ekici, 2014). Ancak sanayi devrimi, teknolojik gelişmeler, ekonomik sorunlar ve kadının toplum içerisindeki rolünün değişmesiyle ataerkil etkilerin zayıflaması gibi sebeplerle Türk aile yapısındaki belli unsurlar değişime uğramış, evlilik ilişkileri ve yapıları da bu değişimin öncülerinden olmuştur (Süleymanov, 2009; Tezel ve Cevher, 2007). Ek olarak, Türk aile dinamiklerinde ve ailelerin çocuk yetiştirme stillerinde de farklılıklar olduğu gözlemlenmektedir. Son yıllarda yapılan araştırmalar, anne-baba ve çocuk arasındaki iletişimin kalitesinin çocuğun kişiliği ve sosyal gelişimi açısından önemini anlatmaya başlamış, aile içinde kurulan iletişimin çocuk tarafından model alındığını ve sonraki deneyimlerini önemli ölçüde etkilediğini vurgulamaya başlamıştır (Tezel ve Cevher, 2007).

Eryiğit (2019), Türk aile yapısının içeriğini ve değişime uğrayan kimliğini anlamak adına Türk Aile Yapısı Çözümleme Ölçeğini geliştirmiştir. Bu ölçek Türk kültürünün günümüzden nasıl bir şekil aldığına ilişkin algılanması açısından araştırma adına yüksek önem taşımaktadır. Eryiğit (2019), ölçek geliştirme aşamasında, Türk aile yapısına dair literatür taraması ve kültürel atasözleri analizi ile mevcut ölçekleri incelemiş, yetişkin bireyler ile yapılan açık uçlu görüşmelerin verilerini içerik analizi yoluyla değerlendirmiştir. Geliştirilen ölçek, dört ana temada toplanan aile tanımları doğrultusunda yeniden düzenlenmiş ve 950 katılımcı üzerinde yapılan faktör analizi, belirlenen dört boyutun varyansın %44,95'ini açıkladığını göstermiştir (Eryiğit, 2019). Bu boyutlar Sosyal Aile Algısı, Ailede Dini-Spiritüel Yaşam, Aile Yapısı Algısı ve Ailede Güç Dengesi olarak isimlendirilmiştir.

1.3.1. Sosyal Aile Algısı

Yapılan çalışmalarda, Türk toplumundaki bireylerin çoğu için aile en önemli değer ve mutluluk kaynağı olarak görülmekte; mutluluk, “sevilen kişilerle birlikte olma” olarak algılanırken aile, “mutluluk, sevgi ve huzur ortamı” şeklinde tanımlanmaktadır (Aluş ve Selçukkaya, 2016). Aynı şekilde, bu alt boyut Türk kültüründe aileyi,

- Fiziksel ve duygusal açıdan en güçlü bağların kurulduğu birim,
- Zor anlarda destek sağlayan temel yapı,
- Aidiyet hissi uyandıran merkez,
- Güvenli liman, ve
- Karşılıksız paylaşımın gerçekleştiği alan

olarak açıklamaktadır. Böylelikle, bireylerin Türk kültüründe sosyal ailenin nasıl inşa edilmesi gerektiğine dair olan algısı ölçülmektedir. Sosyal Aile Algısı alt boyutu puanlarının analizinde, bireylerin aileye dair inanç ve düşünceleri bağlamında cinsiyet ve din değişkenlerinin anlamlı temel etkiler gösterdiği görülmüştür (Eryiğit, 2019). Bu sebeple cinsiyet ve din kavramlarının sosyal aile algısı boyutuyla ilişkili olduğu; bu kavramların kişiyi toplumda ve ailede belirli rollere yönlendirebildiği yorumlanmaktadır.

1.3.2. Ailede Dini-Spiritüel Yaşam

Türk kültüründe aile ve din değişkenleri arasında birçok ampirik ilişkinin bulunduğu gözlemlenmektedir (İlerisoy ve Mehmedoğlu, 2022). Özellikle dini inançların bireylerin tutum, algı, inanç ve davranışları üzerindeki güçlü etkisi söz konusudur (İlerisoy, 2022). Örneğin, bir araştırma örneğinde, katılımcıların eş tercihinde aynı etnik kökene sahip olmayı tercih ettikleri ve eş olarak seçecekleri kişinin yaşı, ekonomik durumu ve etnik kökeni gibi, dini inançlarının da benzer olacağına dair beklentilerinin yüksek olduğu belirlenmiştir (Koca ve Yılmaz, 2023). Sonuç olarak, bu alt boyut, bireyin belirli kavramlar karşısında geliştirdiği bilişsel inançları ve inanç olgularını belirlemeyi amaçlamaktadır. Eryiğit (2019) yaptığı Ailede Dini-Spiritüel Yaşam puanlarının analizinde, din değişkenlerinin anlamlı temel etkiler gösterdiğini, ancak etnik köken değişkeninin anlamlı bir etki göstermediğini tespit etmiştir.

1.3.3. Aile Yapısı Algısı

Aileyi oluşturan bireylerin rollerinin ve bu rollerin algılanma biçiminin toplum ve zaman dilimine göre değişkenlik gösterdiği görülmektedir (Mercan ve Şahin, 2017). Goldman ve Goldman (1983), yaptığı bir çalışmada çocukların ebeveyn rollerini genellikle geleneksel kalıplar çerçevesinde tanımladıklarını belirtmektedir. Alt boyutun içeriği dikkate alındığında, bireyin Türk aile içeriğindeki kadın-erkek rollerini, kültürel değerleri ve ataerkillik gibi geleneksel kalıpları hangi düzeyde benimsediğinin anlaşılmasına çalışıldığı görülmektedir. Genel olarak, bireyin kendi ailesine dair algısının değerlendirilmesi

hedeflenmiştir. Bu boyut içerisinde artan puan, bireyin ailesini modern kalıplar çerçevesinde değerlendirdiğini göstermektedir. Ancak, bireyin ailesini nasıl algıladığının, cinsiyetinden bağımsız olması mümkün değildir (Eryiğit, 2019). Bu sebeple Eryiğit (2019), Aile Yapısı Algısı puanlarının analizinde, cinsiyet değişkenlerinin temel etkilerinin anlamlı olduğunu gözlemiştir.

1.3.4. Ailede Güç Dengesi

Aile içindeki roller, toplumsal cinsiyet perspektifinin etkisiyle, anne-baba tutumları, deneyimler ve medya gibi faktörler doğrultusunda şekillenmekte ve gelişmektedir (Özderen, 2019). Yapılan bir çalışmada, Türk ailesinde çocukların anne ve babalık rollerine dair algıları incelenmiş ve genellikle annelerini ev işlerinde, babalarını ise iş hayatında aktif olarak gördükleri belirlenmiştir (Aytekin vd., 2017). Ancak, modernleşme ve teknoloji çağının etkisiyle Türk aile yapısında, özellikle kadının iş hayatına katılımıyla birlikte kadın-erkek rollerinde önemli değişimler görülmektedir. Erkeklerin bazı durumlarda bu yeni rolleri kabullenmekte zorlanması aile içinde çatışmalara yol açsa da modern kuşak erkeklerin çoğunlukla bu değişime uyum sağladıkları da gözlemlenmektedir (Yaylalı, 2022). Ailede güç dengesi puanları üzerinde cinsiyet değişkenlerinin anlamlı bir etkisi olduğu bilinmektedir (Eryiğit, 2019). Bu alt boyut, genel olarak, Türk ailesinde anne ve baba figürlerinin aile içindeki rollerini ve sorumluluklarını anlamayı ve değerlendirmeyi hedeflenmektedir. Artan puan, bireyin ailesine geleneksellik dışı roller atfettiğini göstermektedir.

1.4. Araştırmanın Amacı ve Hipotezler

Bahsedilen bilgiler ışığında, yapılan çalışmada Türk kültüründeki aile yapısının içeriğini ve bu yapının evlilik odaklı partner seçimine olan etkisini anlamak amaçlanmıştır. Giriş bölümünde belirtilen araştırmalar değerlendirildiğinde, Türk aile yapısının belirli sınıflandırmalarla çözümlenmesinin, partner seçim sürecinin karmaşıklığının azaltılması ve Türk kültürünün bu seçimdeki rolünün ortaya konması açısından önemli bir kavram olduğu anlaşılmaktadır. Bu sebeple, Türk aile yapısının evlilik odaklı partner seçim sürecindeki etkisinin vurgulanmasının literatüre değerli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca, evli çiftlerin veya uzun süreli ilişkilerde olan bireylerin arasındaki uyumsuzluğun ve çatışmanın öngörülebilir nedenlerine dair bilgi birikimine fayda edilmesi amaçlanmaktadır. Böylelikle, araştırma sonuçlarının bireylerin ilişkilerini anlama ve sağlıklı ilişkiler geliştirme çabalarını desteklemek için önemli bir kaynak olabileceği de düşünülmektedir. Bu çalışmada incelenen değişkenlerin birlikte kullanıldığı başka bir çalışmaya alan yazında rastlanmamıştır.

Teorik açıklamalar ve ampirik çalışmalar doğrultusunda araştırmanın hipotezleri şu şekilde belirlenmiştir:

H1: Katılımcıların Türk işlevsel aile yapısı derecesiyle partner seçimlerindeki kısıtlayıcı inançlarının düzeyleri arasında negatif ve anlamlı bir ilişki vardır.

H2: Türk aile yapısının modern kalıplarda gelişmesi, romantik partner seçimi için aşkın yeterli olduğu düşüncesini negatif yönde anlamlı olarak etkilemektedir.

H3: Türk ailesinin sosyal alanda destekleyici ve güvene dayalı olması, romantik ilişki içerisinde partnere duyulan aşkın partner seçimi için yeterli olduğu inancını pozitif yönde ve anlamlı düzeyde etkilemektedir.

H4: Türk aile yapısının modern kalıplara ve rollere sahip olmasının, zıt özelliklere sahip romantik partnerlere çekilme eğilimine pozitif ve anlamlı olarak etkisi bulunmaktadır.

H5: Türk aile yapısının modern kalıplarda gelişmesinin, kişi için tek doğru partnerin varlığına ve bu doğru partneri bulmanın doğal bir süreç olduğu inancına anlamlı ve negatif bir etkisi mevcuttur.

H6: Türk ailesinde dini ve manevi değerlere önem verilmesi evlilik öncesi partnerle birlikte yaşamının önemini negatif yönde; partner seçimi için aşkın yeterli olduğu düşüncesini pozitif yönde ve anlamlı düzeyde etkilemektedir.

2. Yöntem

2.1. Örneklem

Bu araştırmaya 208 kadın, 98 erkek olmak üzere 306 kişi katılım sağlamıştır. Bu örneklem 309 kişilik bir veri setinin temizliğinden sonra oluşmuştur. Örneklem kolayda örnekleme yöntemiyle seçilmiştir. Araştırmaya katılım yaşı 18-64 olarak belirlenmiş, bu yaş grubu dışındaki kişilerin verileri araştırmaya dahil edilmemiştir. Bunun sebebi, araştırmaya romantik ilişki içerisinde olabilen ve değerlendirme olgusuna sahip bireylerin dahil edilmesinin analiz sürecini kolaylaştıracağı düşüncesidir. Ayrıca, katılımcıların evli, nişanlı veya ilişki sahibi olması şart koşulmamış, ancak ilişkisi olan bireylere yıl cinsinden ilişki süreleri sorulmuştur. Elde edilen bulgular, çalışmaya en az 1 yıllık ilişki geçmişine sahip bireylerin katıldığını göstermektedir. Araştırma çoğunlukla lisans eğitim düzeyindeki (%67,6) 18-24 yaş aralığındaki (%57,8) bireyler arasında yoğunlaşmıştır. Katılımcılardan elde edilen demografik bilgiler Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Bilgilerine İlişkin Bulgular

Değişken		n	%
Cinsiyet	Kadın	208	68
	Erkek	98	32
Yaş	18-24	177	57,8
	25-34	44	14,4
	35-44	33	10,8
	45-54	40	13,1
	55-64	12	3,9
Eğitim Durumu	İlkokul	4	1,3
	Ortaokul	5	1,6
	Lise	52	17
	Lisans	207	67,6
	Yüksek Lisans	23	7,5
	Doktora	3	1
	Diğer	12	3,9
Meslek	Mavi Yaka	9	2,9
	Sarı Yaka	28	9,2
	Beyaz Yaka	113	36,9
	Öğrenci	112	36,6
	Emekli	16	5,2
	Çalışmıyor	28	9,2
Medeni Durum	Evli	84	27,5
	Nişanlı	7	2,3
	Bekar	205	67
	Boşanmış	10	3,3
İlişki Durumu (Evli ve nişanlılar ilişkisi var olarak dahil)	İlişkisi Var	134	43,8
	İlişkisi Yok	172	56,2
Toplam		306	100

2.2. Veri Ölçme Araçları

Belirtilen desende bağımsız değişken olan kök aile yapısı Türk Aile Yapısı Çözümleme Ölçeği ile, bağımlı değişken olan partner seçimi ise Romantizm ve Eş Seçimi Tutum Ölçeği (REST-32) ile ölçülmüştür.

2.2.1. Türk Aile Yapısı Çözümleme Ölçeği

Türk Aile Yapısı Çözümleme Ölçeği bireyin Türk aile yapısının anlaşılması için Eryiğit (2019) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek Beşli Likert tipi ve 46 maddeden oluşmaktadır. Bu maddeler içerisinde dört farklı alt boyut belirlenmiştir. Bu alt boyutlar Sosyal Aile Algısı (1-20. maddeler), Aile Yapısı Algısı (21-32. maddeler), Ailede dini-spiritüel yaşam (33-40. maddeler) ve Ailede Güç Dengesi (41-46. maddeler) olarak belirtilmiştir. Ayrıca tüm alt boyutların güvenirlik analizleri yapılmıştır (Eryiğit, 2019). Sosyal aile algısı boyutunda Cronbach's Alpha değeri $\alpha=0.92$, aile yapısı algısında $\alpha=0.86$, ailede dini-spiritüel yaşamda $\alpha=0.91$, ve ailede güç dengesinde $\alpha=0.85$ olarak belirlenmiştir. Ek olarak, toplam Cronbach's Alpha değeri ise $\alpha=0.91$ olarak hesaplanmıştır (Eryiğit, 2019). Bu bulgular, ölçeğin iç tutarlılık açısından yüksek değerlere sahip olduğunu göstermektedir. Puanlama sisteminde derecelendirme, Kesinlikle katılıyorum (5), Katılıyorum (4), Kararsızım (3), Katılmıyorum (2), ve Kesinlikle katılmıyorum (1) şeklinde yapılmaktadır. Ölçeğin 3, 19, 21-32, 34, 35, 36, 38, 40-46 maddeleri ters yönde puanlanmaktadır. Ölçek maddeleri, doğru veya yanlış cevapların olmadığı, ancak katılımcının kendi aile yapısı hakkında fikir sahibi olmayı amaçlayan soruları içermektedir. Ölçekten elde edilen artan toplam puanlar, işlevsel bir aile yapısına işaret etmektedir. İşlevsel aile yapısı, güven, saygı ve anlayışın hâkim olduğu dengeli bir ilişki yapısı sunmaktadır. Dahası, aile içindeki hiyerarşi, roller ve kurallar, ihtiyaç duyulduğunda esneklikle değiştirilebilmektedir.

2.2.2. Romantizm ve Eş Seçimi Tutum Ölçeği

Romantizm ve Eş Seçimi Tutum Ölçeği bireylerin romantik partner seçimi eğilimlerinin ölçümü adına Cobb vd. (2003) tarafından geliştirilmiştir. Güngör vd. (2011) tarafından Türkçe çevirisi, geçerlilik ve güvenirlik çalışmaları gerçekleştirilmiştir. 32 maddelik ölçekte yedi farklı alt boyut mevcuttur. Bu alt boyutlar Beraber Yaşama (4., 12., 19. ve 27. Maddeler), Yalnız ve Tek Doğru (10. ve 25. Maddeler), Aşk Yeterli (2., 17., 3., 11., 18. ve 26. Maddeler), Çaba Göstermeme (7., 23. ve 31. Maddeler), İdealleştirme (6., 14., 22. ve 29. Maddeler), Zıt kutuplar (8., 16., 24. ve 32. Maddeler) ve Tam Güven (5., 13., 15., 21. ve 28. Maddeler) olarak adlandırılmaktadır. Alt boyutların güvenirlik değerleri Yalnız ve Tek Doğru ($\alpha=0.40$), Aşk Yeterli ($\alpha=0.62$), Beraber Yaşama ($\alpha=0.98$), Tam Güven ($\alpha=0.63$), İdealleştirme ($\alpha=0.56$), Çaba Göstermeme ($\alpha=0.33$) ve Zıt Kutuplar ($\alpha=0.71$) şeklindedir (Güngör vd., 2011). Bu bulgulara göre, REST Ölçeğinin alt boyutlarının toplam iç tutarlık katsayıları 0.33 ile 0.98 arasında değişmektedir (Cihan vd., 2011). Derecelendirme, Tamamen katılıyorum (5), Katılıyorum (4), Kararsızım (3), Katılmıyorum (2), ve Hiç katılmıyorum (1) şeklinde yapılmaktadır. Ölçeğin 10, 6, 29, 16 ve 24. maddeleri ters yönde puanlanmaktadır. 1, 9, 20 ve 30. maddeler ise dikkat dağıtıcı maddelerdir ve puanlama sürecinde dikkate alınmamaktadır. Ölçek, alt boyutlar ve toplamda puan verir. Toplam puan aralığı 28-140'tır. Düşük puanlar, eş seçimindeki kısıtlayıcı inançların düşük, yüksek puanlar ise yüksek olduğunu gösterir.

2.2.3. Demografik Bilgi Formu

Katılımcıların yaşları, cinsiyetleri, eğitim seviyeleri, meslekleri, ilişki durumları, ilişki süreleri ve medeni durumları sorulmuştur. Sadece araştırma kriterlerine uygun katılımcıların verileri analiz edilmiştir.

2.3. İşlem

Araştırmanın verileri çevrimiçi ortamda Google Forms anket yöntemi ile toplanmıştır. Araştırma sürecinde, katılımcıların mahremiyetine öncelik verilmiş ve riskler ile araştırmanın amacı açıkça anlatılan bilgilendirilmiş onam formu hazırlanmıştır. Tüm bilgiler, katılımcılara bu form aracılığıyla online olarak iletilmiştir. Araştırmanın tüm aşamaları, etik standartlara uygun olarak gerçekleştirilmiş ve katılımcıların hakları her aşamada korunmuştur.

IBM SPSS Statistics 22.0 yazılımı kullanılarak gerçekleştirilen analizler, regresyon ve korelasyon araştırma yöntemleriyle yapılmıştır. Ölçeklerin alt boyutları arasındaki ilişkinin tespiti için basit ve çoklu doğrusal regresyon analizi kullanılmıştır. Pearson Korelasyon katsayıları alt boyutlar arası pozitif veya negatif ilişkiyi göstermek adına gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın ilk hipotezi de Pearson Korelasyonu ile test edilmiştir. Analiz öncesinde veri setinin normal dağılım olduğu doğrulanmıştır. Ayrıca, katılımcıların demografik bilgileri incelenmiştir. Bu bilgiler için açıklayıcı istatistiklere yer verilmiştir.

Güvenilirlik değerleri her ölçek için Cronbach's Alpha değeriyle saptanmıştır. Bu araştırma içerisinde Türk Aile Yapısı Çözümleme Ölçeği için toplam Cronbach's Alpha değeri $\alpha=0.92$ olarak ölçülmüştür. Tüm alt boyutların güvenilirlik analizleri de yapılmıştır. Buna göre, sosyal aile algısı boyutunda Cronbach's Alpha değeri $\alpha=0.94$, aile yapısı algısında $\alpha=0.88$, ailede dini-spiritüel yaşamda $\alpha=0.91$, ve ailede güç dengesi boyutunda $\alpha=0.83$ olarak tespit edilmiştir. Bu araştırma içerisinde Romantizm ve Eş Seçimi Tutum Ölçeği için ise toplam Cronbach's Alpha değeri $\alpha=0.77$ olarak hesaplanmıştır. Alt boyutların güvenilirlik değerleri şu şekildedir: Yalnız ve Tek Doğru $\alpha=0.54$, Aşk Yeterli $\alpha=0.69$, Beraber Yaşama $\alpha=0.95$, Tam Güven $\alpha=0.66$, İdealleştirme $\alpha=0.55$, Çaba Göstermeme $\alpha=0.38$ ve Zıt Kutuplar $\alpha=0.51$.

3. Bulgular

Araştırmanın temel amacı, kök aile yapısının bireylerin evlilik odaklı romantik partner seçim sürecindeki etkilerini incelemektir. Araştırma kapsamında %68'i kadın, %32'si erkek olan 306 katılımcıdan alınan veriler kullanılmıştır. Katılımcıların yaş ortalaması 29.25 ($SD = 11.95$), minimum yaş 18, maksimum yaş 62 olarak tespit edilmiştir. En yaygın eğitim durumu için lisans (%67,6), ardından lise (%17) gelmektedir. Demografik bilgilere ilişkin diğer bulgular yukarıda belirtilmiştir (Tablo 1).

Verilerde normallik testi, veri setinin normal dağılıma uygunluğunu değerlendirmek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Normallik testi sonuçlarına göre, veri setinin normal dağılıma uygun olup olmadığını belirlemek için ortalaması alınan alt boyutların çarpıklık ve basıklık değerlerine bakılmıştır. Tabachnick

ve Fidell'e (2013) göre, kurtosis ve skewness değerleri -1.5 ile +1.5 aralığında olduğunda, veri normal dağılıma yakın kabul edilir. Hipotezlere göre test edilecek iki ölçeğin ve alt boyutlarının bu aralıkta yer aldığı tespit edilerek veri setinin parametrik teste uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

Tablo 2, iki ölçeğin alt boyutlarının arasındaki ilişkileri Pearson Korelasyon katsayıları üzerinden incelemektedir. Bu tablo bazı hipotezlerin sınanması için gerçekleştirilecek basit ve çoklu doğrusal regresyon analizi için ipucu vermektedir. Örneğin, aile yapısı algısı ile aşk yeterli boyutu arasındaki 0.44'lük korelasyon, iki değişken arasında orta düzeyde bir ilişki olduğunu göstermektedir. Diğer yandan, ailede dini-spiritüel yaşam ile birlikte yaşama boyutu arasındaki -0.22'lik negatif korelasyon, bu iki boyutun zıt özelliklere sahip olduğunu ve aralarında negatif bir ilişki bulunduğunu resmetmektedir. Düşük veya istatistiksel olarak anlamsız korelasyonlar, örneğin ailede güç dengesi ve idealleştirme boyutu arasındaki -0.00 gibi bir korelasyon, bu boyutların birbirleriyle hemen hemen hiç ilişkili olmadığını belirtmektedir. Araştırmanın hipotezleri, Tablo 2'deki korelasyonlar temel alınarak test edilmiştir.

Tablo 2. REST-32 ve TAYÇÖ Alt Boyutlarının Korelasyonel Analizi

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.Berber Yaşama Boyutu	1									
2.Yalnız ve Tek Doğru Boyutu	-0.16**	1								
3.Aşk Yeterli Boyutu	0.00	0.17**	1							
4.Çaba Göstermeme Boyutu	0.08	0.13*	0.30**	1						
5.İdealleştirme Boyutu	0.05	0.06	0.05	-0.04	1					
6.Zıt Kutuplar Boyutu	0.06	-0.01	-0.15**	0.06	-0.08**	1				
7.Tam Güven Boyutu	0.31**	0.04	0.30**	0.15**	0.25**	-0.09	1			
8.Sosyal Aile Algısı Boyutu	-0.15**	0.03	0.30**	0.08	0.05	-0.07	0.02	1		
9.Ailede Dini-Spiritüel Yaşam Boyutu	-0.23**	0.17**	0.26**	0.10	0.01	0.11*	0.11*	0.02	1	
10.Aile Yapısı Algısı Boyutu	-0.19**	-0.20**	-0.44**	-0.21**	0.01	0.36**	0.17**	0.27**	0.42**	1
11.Ailede Güç Dengesi Boyutu	-0.00	0.13*	0.11*	0.10	0.00	0.30**	0.19**	-0.16**	0.38**	0.43**

1-7=Romantizm ve Eş Seçimi Tutum Ölçeği Alt Boyutları

8-11= Türk Aile Yapısı Çözümleme Ölçeği Alt Boyutları

** $p < 0.01$, * $p < 0.05$

"Katılımcıların Türk işlevsel aile yapısı derecesiyle partner seçimlerindeki kısıtlayıcı inançlarının düzeyleri arasında negatif ve anlamlı bir ilişki vardır." hipotezinin test edilmesi için eş seçimindeki kısıtlayıcı inançları ölçmek amacıyla uygulanan REST-32 ile Türk aile yapısının işlevsellik düzeyini ölçmek amacıyla verilen TAYÇÖ puanları Pearson Korelasyon analizi ile karşılaştırılmıştır. Analiz öncesinde normallik testi iki ölçek için de yukarıda belirtildiği gibi gerçekleştirilmiştir. Analiz sonuçlarına göre, kişilerin REST-32 ve TAYÇÖ puanları arasında literatürle uyumlu olarak negatif ve anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($r=-.15, p<.05$). Analize ilişkin bulgular Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Pearson Korelasyon Katsayısı ve İstatistik Değerleri (n=306)

Değişkenler	1	2	Min-Max	Mean	S.E.
1- TAYÇÖ	1	-0.15*	97-211	164.19	23.288
2- REST-32	-0.15*	1	60-121	87.99	11.724

1- TAYÇÖ: Türk Aile Yapısı Çözümleme Ölçeği Toplam Puanı 2- REST-32: Romantizm ve Eş Seçimi Tutum Ölçeği Toplam Puanı

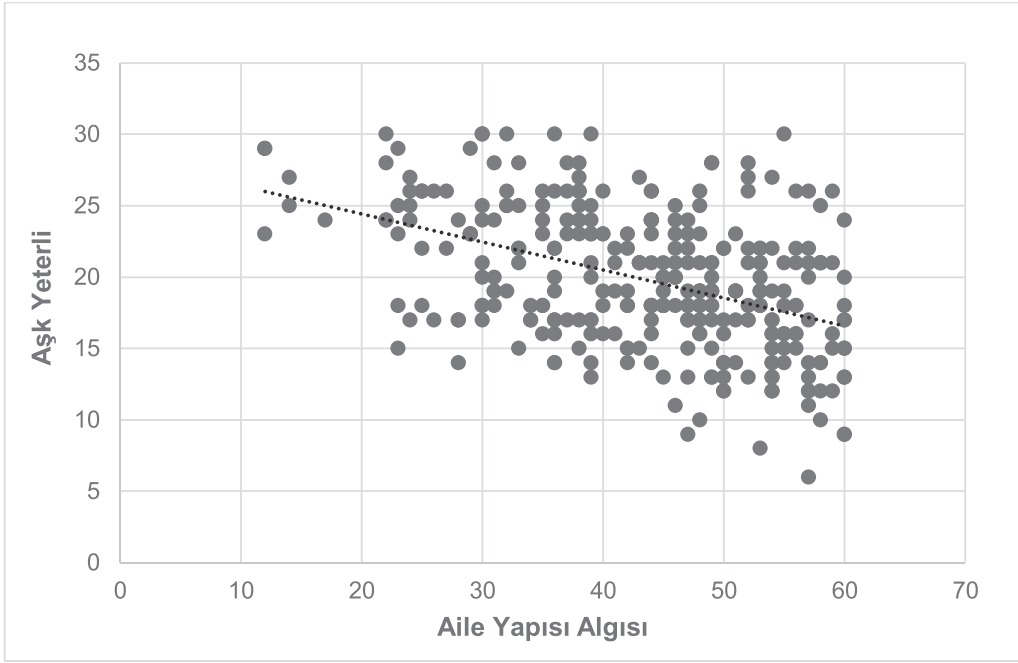
* $p<.05$

"Türk aile yapısının modern kalıplarda gelişmesi, romantik partner seçimi için aşkın yeterli olduğu düşüncesini negatif yönde anlamlı olarak etkilemektedir." hipotezinin test edilmesi için basit doğrusal regresyon analizi yapılmıştır. Regresyon analizi sonuçları Tablo 4 ve Şekil 1'de verilmiştir. Sonuçlar, aile yapısı algısı boyutunun aşk yeterli boyutu üzerinde negatif ve anlamlı yönde bir etkisi olduğunu göstermiştir ($R^2=.20, F(1,304)= 75.733, p<.000; B=-.20$). Aşk yeterli boyutuna ilişkin toplam varyansın %20'sini aile yapısı algısı boyutunun açıklamakta olduğu ifade edilmektedir.

Tablo 4. Aile Yapısı Algısı ve Aşk Yeterli Boyutu Arasındaki Katsayılar Analizi

Variable	Unstandardized		Standardized	Sig.
	B	SE	β	
(Constant)	28,352	1,011		,000
Aile Yapısı Algısı	-,20	,023	-,447	,000

Bağımlı Değişken: Aşk Yeterli Boyutu

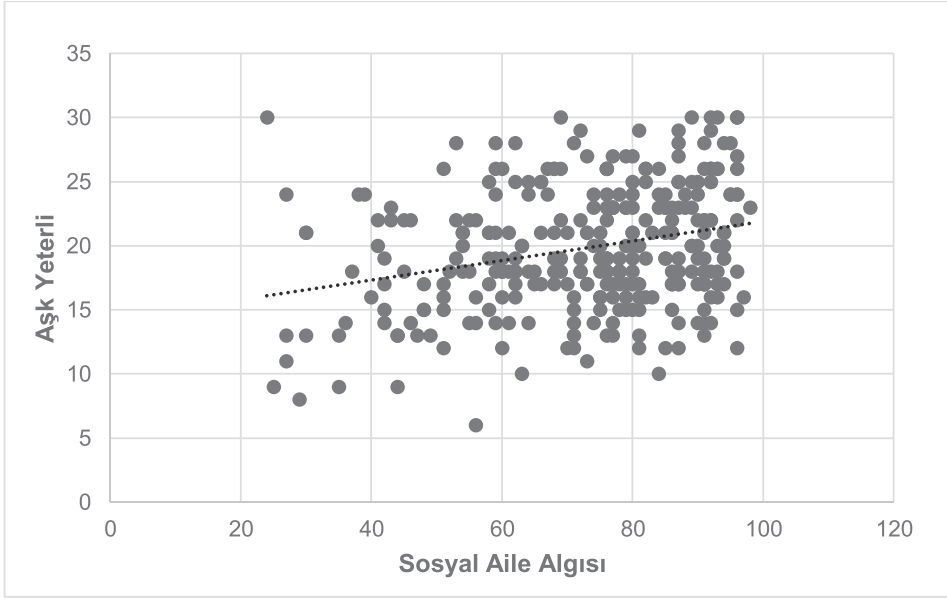
Şekil 1. Aile Yapısı Algısı ve Aşk Yeterli Boyutu Arasındaki Regresyon Analizi Dağılım Grafiği

“Türk ailesinin sosyal alanda destekleyici ve güvene dayalı olması, romantik ilişki içerisinde partnere duyulan aşkın partner seçimi için yeterli olduğu inancını pozitif yönde ve anlamlı düzeyde etkilemektedir.” hipotezinin test edilmesi için basit doğrusal regresyon analizi yapılmıştır. Regresyon analizi sonuçları Tablo 5 ve Şekil 2’de verilmiştir. Analiz sonuçlarına göre, sosyal aile algısının aşk yeterli boyutuyla pozitif ve anlamlı yönde bir ilişkide olduğu görülmüştür ($R^2=0.08$, $F(1,304)= 24.683$, $p<.000$; $B=.08$). Böylelikle, aşk yeterli boyutuna ilişkin toplam varyansın %8’ini sosyal aile algısı boyutunun açıklamakta olduğu ifade edilmektedir.

Tablo 5. Sosyal Aile Algısı ve Aşk Yeterli Boyutu Arasındaki Katsayılar Analizi

Variable	Unstandardized		Standardized		Sig.
	B	SE	β	t	
(Constant)	14,284	1,146		12,467	,000
Sosyal Aile Algısı	,76	,015	,274	4,968	,000

Bağımlı Değişken: Aşk Yeterli Boyutu

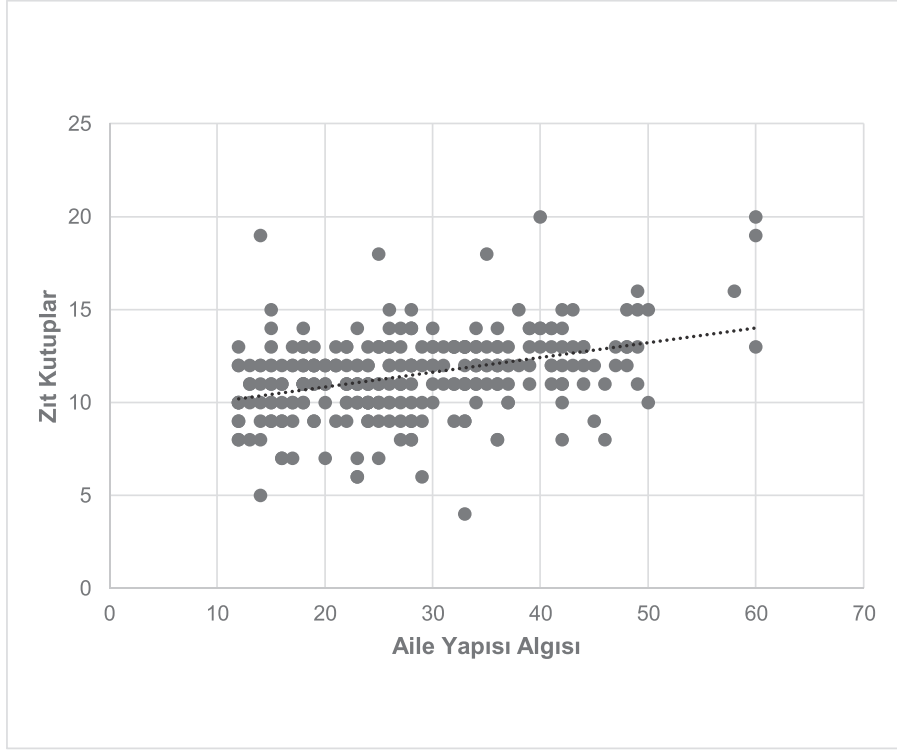
Şekil 2. Sosyal Aile Algısı ve Aşk Yeterli Boyutu Arasındaki Regresyon Analizi Dağılım Grafiği

“Türk aile yapısının modern kalıplara ve rollere sahip olmasının, zıt özelliklere sahip romantik partnerlere çekilme eğilimine pozitif ve anlamlı olarak etkisi bulunmaktadır.” hipotezinin test edilmesi için çoklu doğrusal regresyon analizi yapılmıştır. Regresyon analizi sonuçları Tablo 6 ve Şekil 3 ve 4’te verilmiştir. Analizler, aile yapısı algısının ve ailedeki güç dengesinin zıt kutuplar boyutuyla pozitif ve anlamlı bir ilişki içinde olduğunu göstermiştir ($R^2=0.17$, $F(1,304)= 28.004$, $p<.000$; $B=.07$). Bu bulgular, zıt kutuplar boyutundaki toplam varyansın %17’sinin ailedeki güç dengesi ve aile yapısı algısı boyutu tarafından açıklandığını ortaya koymaktadır.

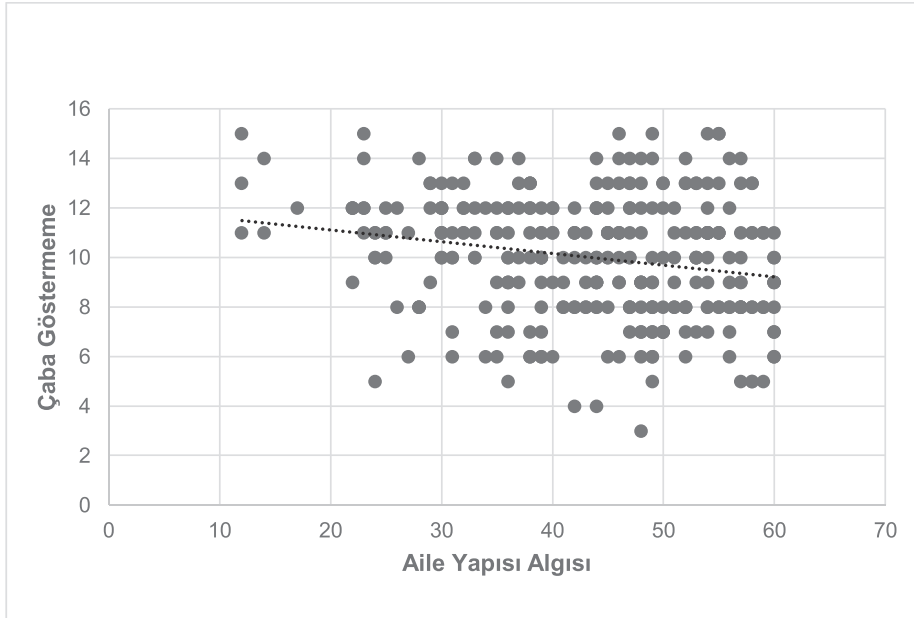
Tablo 6. Aile Yapısı Algısı ve Ailede Güç Dengesinin Zıt Kutuplar Boyutu Arasındaki Katsayılar Analizi

Variable	Unstandardized		Standardized		Sig.
	B	SE	β	t	
(Constant)	8,657	,396		21,886	,000
Aile Yapısı Algısı	,064	,013	,187	5,042	,000
Ailede Güç Dengesi	,08	,024	,301	3,130	,001

Bağımlı Değişken: Zıt Kutuplar Boyutu

Şekil 3. Aile Yapısı Algısı ve Zıt Kutuplar Boyutu Arasındaki Regresyon Analizi Dağılım Grafiği

Şekil 4. Ailede Güç Dengesi ve Zıt Kutuplar Boyutu Arasındaki Regresyon Analizi Dağılım Grafiği

"Türk aile yapısının modern kalıplarda gelişmesinin, kişi için tek doğru partnerin varlığına ve bu doğru partneri bulmanın doğal bir süreç olduğu inancına anlamlı ve negatif bir etkisi mevcuttur." hipotezinin test edilmesi için de basit doğrusal regresyon analizleri yapılmıştır. Regresyon analizi sonuçları Tablo 7, Tablo 8, Şekil 5 ve 6'da verilmiştir. Analiz sonucuna göre, aile yapısı algısının çaba göstermeme boyutuyla negatif ve anlamlı bir ilişki içinde olduğu görülmektedir ($R^2=0.04$, $F(1,304)= 14,252$ $p<.000$; $B=-.04$). Sonuçlar, çaba göstermeme boyutundaki toplam varyansın %4'ünün aile yapısı algısı boyutu tarafından açıklandığını göstermektedir. Diğer yandan, aile yapısı algısının yalnız ve tek doğru boyutuyla da negatif ve anlamlı bir ilişki içinde olduğu görülmektedir ($R^2=0.04$, $F(1,304)= 12,412$ $p<.000$; $B=-.04$). Böylelikle, yalnız ve tek doğru boyutundaki toplam varyansın %4'ünün aile yapısı algısı boyutu tarafından açıklandığı da belirtilmektedir.

Tablo 7. Aile Yapısı Algısı ve Çaba Göstermeme Boyutu Arasındaki Katsayılar Analizi

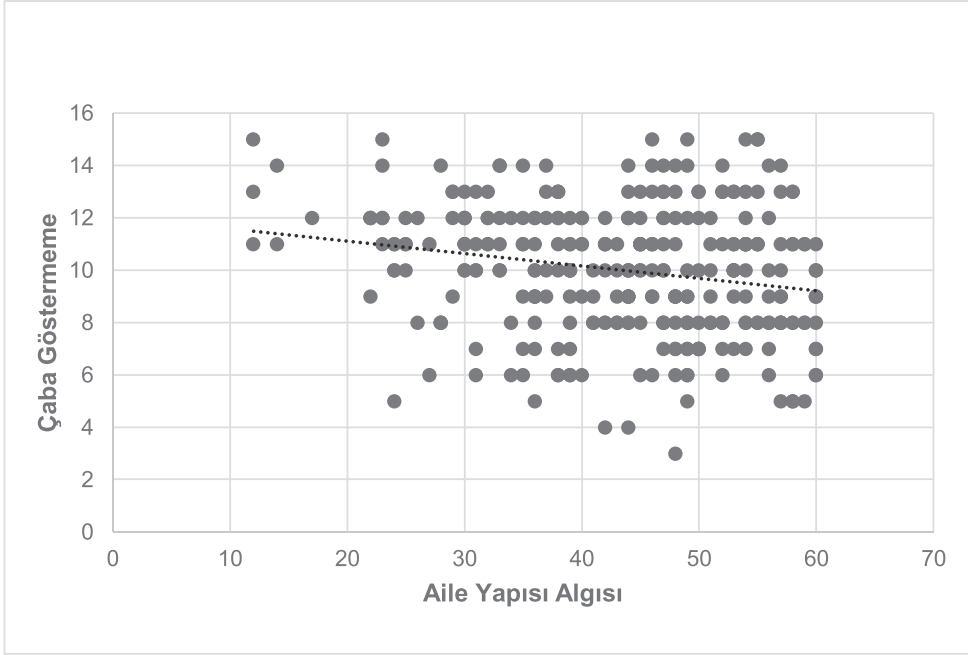
Variable	Unstandardized		Standardized		Sig.
	B	SE	β	t	
(Constant)	12,057	,561		21,490	,000
Aile Yapısı Algısı	-,04	,013	-,212	-3,775	,000

Bağımlı Değişken: Çaba Göstermeme

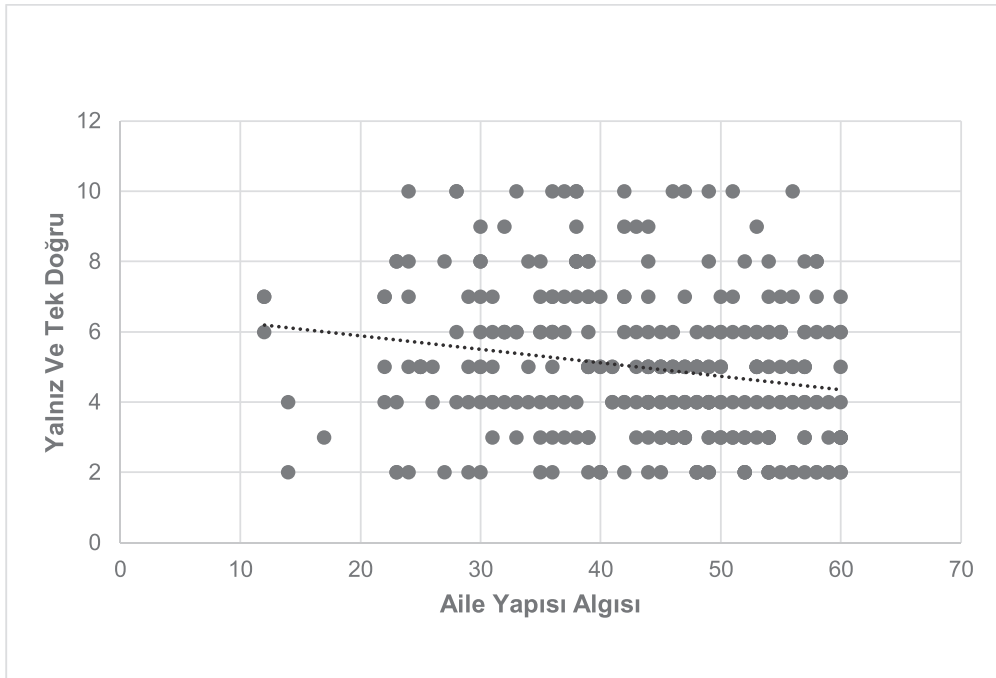
Tablo 8. Aile Yapısı Algısı ve Yalnız ve Tek Doğru Boyutu Arasındaki Katsayılar Analizi

Variable	Unstandardized		Standardized		Sig.
	B	SE	β	t	
(Constant)	6,656	,487		13,677	,000
Aile Yapısı Algısı	-,04	,011	-,198	-3,523	,000

Bağımlı Değişken: Yalnız ve Tek Doğru

Şekil 5. Aile Yapısı Algısı ve Çaba Göstermeme Boyutu Arasındaki Regresyon Analizi Dağılım Grafiği

Şekil 6. Aile Yapısı Algısı ve Yalnız ve Tek Doğru Boyutu Arasındaki Regresyon Analizi Dağılım Grafiği

"Türk ailesinde dini ve manevi değerlere önem verilmesi evlilik öncesi partnerle birlikte yaşamının önemini negatif yönde; partner seçimi için aşkın yeterli olduğu düşüncesini pozitif yönde ve anlamlı düzeyde etkilemektedir." hipotezinin test edilmesi için basit doğrusal regresyon analizleri yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 9, Tablo 10, Şekil 7 ve 8'de verilmiştir. Bulgular, ailede dini-spiritüel yaşamın birlikte yaşama boyutuyla negatif ve anlamlı bir ilişki içinde olduğu göstermektedir ($R^2=0.05$, $F(1,304)= 15,339$ $p<.000$; $B=-.14$). Bu çıkarımdan yola çıkarak, beraber yaşama boyutundaki toplam varyansın %5'inin ailede dini-spiritüel yaşam boyutu tarafından açıklandığı görülmektedir. Dahası, ailede dini-spiritüel yaşamın aşk yeterli boyutuyla pozitif ve anlamlı bir ilişki içinde olduğu bulunmuştur ($R^2=0.07$, $F(1,304)= 19,121$ $p<.000$; $B=.14$). Böylelikle, aşk yeterli boyutundaki toplam varyansın %7'sinin ailede dini-spiritüel yaşam boyutu tarafından açıklandığı gözlemlenmektedir.

Tablo 9. Ailede Dini-Spiritüel Yaşam ve Beraber Yaşama Boyutu Arasındaki Katsayılar Analizi

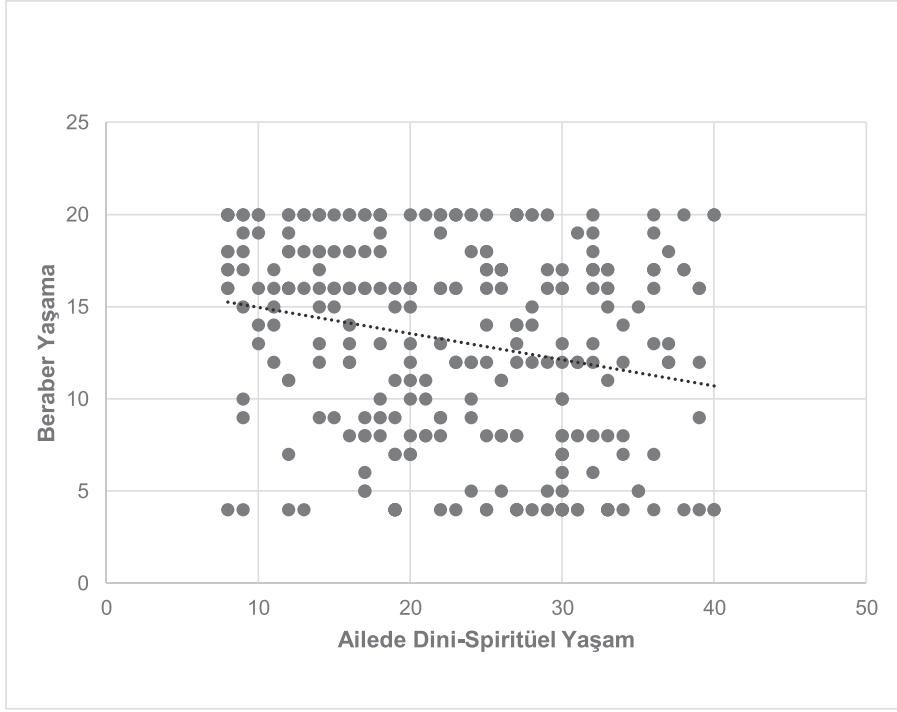
Variable	Unstandardized		Standardized		Sig.
	B	SE	β	t	
(Constant)	16,387	,895		18,307	,000
Ailede Dini-Spiritüel Yaşam	-,14	,036	-,230	-3,917	,000

Bağımlı Değişken: Beraber Yaşama

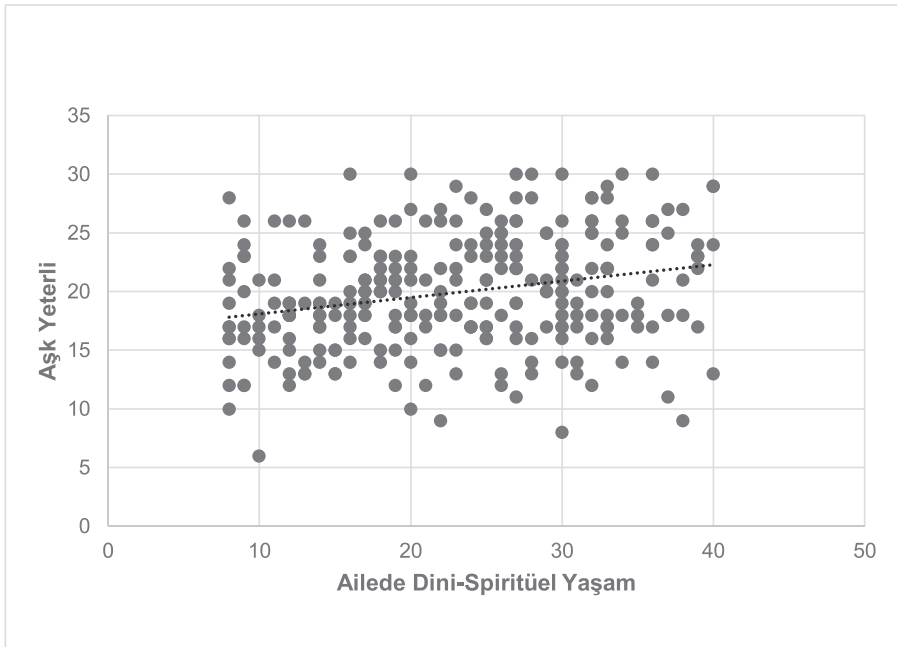
Tablo 10. Ailede Dini-Spiritüel Yaşam ve Aşk Yeterli Boyutu Arasındaki Katsayılar Analizi

Variable	Unstandardized		Standardized		Sig.
	B	SE	β	t	
(Constant)	16,709	,786		21,252	,000
Ailede Dini-Spiritüel Yaşam	,14	,032	-,255	4,373	,000

Bağımlı Değişken: Aşk Yeterli

Şekil 7. Ailede Dini-Spiritüel Yaşam ve Beraber Yaşama Boyutu Arasındaki Regresyon Analizi Dağılım Grafiği

Şekil 8. Ailede Dini-Spiritüel Yaşam ve Aşk Yeterli Boyutu Arasındaki Regresyon Analizi Dağılım Grafiği

4. Tartışma

Araştırma sonuçlarına göre Türk aile yapısının birden fazla alanda romantik partner seçimi üzerinde etkisi gözlemlenmektedir. Sonuçlar, bireylerin partner seçimi için sahip oldukları kısıtlayıcı inançların oluşumunda aile yapısının da etkili olduğunu vurgulamıştır. Bu noktada, insanların, kişisel sorunlarına dair karar alırken genellikle tek başlarına hareket etmek yerine, aile üyeleri gibi güvendikleri kişilerin görüşlerine başvurma ihtiyacı duyduklarından bahsedilmektedir (Çerik, 2002; Toker ve Hocaoglu, 2009). Ek olarak, anne babanın çocuk yetiştirme yaklaşımları, çocuğun sosyal, duygusal ve bilişsel gelişimini birçok diğer etkenlerden daha fazla etkilediği görülmüştür (Şanlı ve Öztürk, 2015; Bandura, 1963). Böylelikle, partner seçiminde var olan kısıtlayıcı inançların aile yapısı ve işlevselliğiyle negatif yönde ilişkili olduğu literatür tarafından da desteklenmektedir. Ancak, alan yazına göre kısıtlayıcı inançlarda daha etkili olması beklenen aile yapısının düşük korelasyon göstermesi, araştırmanın sınırlı örneklemeden kaynaklandığı düşünülmektedir. Daha geniş örneklem gruplarından veri toplandığında, alan yazını daha kuvvetli destekleyen sonuçlara ulaşılabileceği öngörülmektedir.

Bu çalışmada, Türk aile yapısının ve güç dengesinin bireylerin zıt özelliklere sahip partnerlere çekilme eğilimini etkilediği görülmüştür. Sonuçları destekleyen benzer bir çalışma kapsamında Larson (1992), evlilik öncesi eş seçiminde etkili olan sınırlayıcı inançları belirleyerek, bu inançlara alternatif düşünce yaklaşımlarını da ortaya koymuştur. Bu inançlardan biri, *"Karşıtlar birbirini tamamlar"* düşüncesidir. Bu düşünceye sahip bireyler, *"Evlenmek için kendilerinden farklı karakter özelliklerine sahip birini seçmelidirler"* şeklinde bir tutuma sahip olabilmektedirler (Özteke, 2015). Başka bir çalışmanın bulguları ise, Imago teorisinin (Hendrix, 1988) romantik ilişkilerde varlık gösterebileceğini desteklemektedir. Diğer bir deyişle, insanların geçmişteki bakıcılarına benzeyen partnerlere ilgi duyabileceğini ve çocukluk dönemindeki ilişki dinamiklerini yetişkinlikteki romantik ilişkilerinde tekrar edebileceğini düşündürmektedir (Kohrman, 2007). Bu araştırmanın sonuçlarına göre aile yapısının ve aile içi rollerin modern kalıplara sahip olmasının, partner seçiminde zıt kutuplara yönelme eğilimine orta şiddette ve pozitif yönde etki ettiği tespit edilmiştir. Bu bulgu, alan yazındaki bilgiler doğrultusunda bireylerin modern değerlerle yetişmelerine rağmen zaman zaman geleneksel çerçevede yetişmiş bireyleri tercih etme eğiliminde olmalarını açıklamaktadır. Ayrıca, araştırmanın Türk aile yapısına odaklanması ve bazı bireylerin Türk aile dinamiklerinin gelenekselliğini olumsuz algılamaları nedeniyle zıt karakterdeki partnerlere yönelme eğilimlerinin elde edilen sonuçlarla bağlantılı olabileceği düşünülmektedir. Bu konuda daha ileri araştırmaların yapılması ve sonucun daha ayrıntılı incelenmesi önem taşımaktadır.

Alan yazında romantik ilişkilere dair bazı temel inançlar mevcuttur. Bunlar ilk görüşte aşkın mümkün olduğu, evliliğin en önemli temelinin aşk olduğu, aşkın güvene ve sevgiye bağlı olduğu, gerçek aşkın sonsuza dek devam ettiği ve aşkın tüm engelleri aşabileceğiyle ilgilidir (Weaver ve Ganong, 2004). Aile ortamının yapısının ve çocukların yetişme şeklinin, yetişkinlikteki aşk kavramı üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğu, diğer araştırmalarla da desteklenmektedir (Ellis, 1949; Atak ve Taştan, 2012). Araştırma bulgularına göre, Türk aile ortamının güven temelli dinamiklere sahip olmasının aşkın yeterli olduğu inancını düşük şiddette ve pozitif yönde etkilediği saptanmıştır. Bu bulguları bağlanma teorisi de

öngörmektedir (Bowlby, 1969). Başka bir deyişle, güvenli bağlanma geliştiren bireylerin, kendilerini ve aşklarını iyi bir şekilde ifade etmede ve yakın ilişkiler kurmada daha rahat oldukları ifade edilmektedir (Çoban, 2023). Ayrıca, aileyi içeren davranış örüntülerini, ilişkileri ve etkileşim süreçlerini açıklamak birey tercihleri için büyük önem taşıdığı alan yazında bahsedilmiştir (Karlı, 2019). Böylelikle, aile yapısının ve içinde yer alan dini değerler gibi kavramların aşkın partner seçimi için yeterli olduğu algısını orta düzeyde etkileyebileceği bu araştırmadan ve alan yazından yorumlanmaktadır.

Türk aile yapısında dini değerlerin önemi bilinmektedir (Arslanoğlu, 2005; Süleymanov, 2009). Araştırma kapsamında dini değerlere önem verildikçe, partner seçiminde evlilik öncesi birlikte yaşama düşüncesi negatif ve anlamlı olarak etkilenmektedir. Yapılan bir çalışmada, Türkiye'deki öğrenciler evlenmeden önce birlikte yaşama düşüncesine verdikleri yanıtlarda, çoğunluğu onaylamamış, bir kısmı onaylamış ve bazıları ise kararsız kalmıştır. Kız ve erkek öğrenciler tüm seçenekleri benzer oranlarda tercih ettikleri için, yanıtlar cinsiyete göre farklılık göstermemiştir (Türkarlan ve Yurtkuran, 2007). Dahası, Türkiye'deki öğrenciler arasında evlenilecek eşin aynı dinden olmasının öneminden bahsedilmektedir. Yapılan çalışmada, bu durumun yüksek oranda kabul gördüğü belirlenmiştir. Ayrıca, kız öğrenciler arasında, evlenilecek eşin aynı dini paylaşmasının, erkek öğrencilere kıyasla biraz daha önemli olduğu gözlemlenmiştir (Türkarlan ve Yurtkuran, 2007). Bu araştırma, Türkiye'deki birçok kişinin romantik partner seçimi kapsamında evlilik öncesi birlikte yaşama fikrine mesafeli olduğunu vurgulayarak, kültürel ve dini değerlerin partner seçimi üzerindeki etkisini ortaya koymaktadır.

Birey için tek doğru partnerin varlığına ve bu partneri bulmanın doğal bir süreç olduğuna dair alan yazında herhangi bir bilgiye rastlanmamıştır. Ancak, bu çalışma içerisinde, Türk aile yapısının modern kalıplarda gelişiminin, bireyin tek doğru partnerin varlığına ve bu partneri bulmanın doğal bir süreç olduğuna dair inancını düşük düzeyde negatif ve anlamlı bir şekilde etkilediği görülmektedir.

Bu araştırma bağlamında, kök aile dinamiklerini ve bireylerin romantik partner seçimlerini nasıl şekillendirdiğini anlamak önemlidir. Araştırma, kişisel görülen bu seçimde kök aile yapısının rolünü daha derinlemesine inceleyerek ilişki kurma süreçlerini etkileyen faktörlerin anlaşılmasına olanak sağlaması amacıyla tasarlanmış ve uygulanmıştır. Araştırmada bir ilişkiye sahip olma, nişanlı veya evli olma şartı gibi kriterlere başvurulmamıştır. Bu tercihin sebebi, incelenen değişkenin partner seçimi eğilimi olmasıyla birlikte, bu eğilimin bekar ve ilişkisi olmayan bireylerde de ölçülebilir olmasıdır. Böylelikle, elde edilen bulguların çeşitli yaşam biçimlerine uygulanabilir olması amaçlanmaktadır.

Değişkenler arasındaki korelasyonlar, alt boyutların birbiriyle olan ilişkisini yansıtarak, bu ölçeklerin psikolojik ve sosyokültürel bağlamdaki dinamiklerini aydınlatmaktadır. Bu tür bulgular, ileride yapılacak araştırmalarda ölçekler arasındaki ilişkileri daha detaylı incelemek için önemli bir başlangıç noktası sunabilmektedir. Diğer yandan, hipotezin doğruluğunu test etmek amacıyla yapılan basit ve çoklu doğrusal regresyon analizleri, başlangıçta beklenenden daha düşük bir ilişki ortaya koymuştur. Regresyon analizi, yeterli düzeyde ilişki gösteren değişkenler için hesaplanmıştır. En güçlü korelasyon aile yapısı algısı ve aşk yeterli boyutu arasında görülmüş ve düzeyi orta şiddetli olarak saptanmıştır.

Analiz sonuçları, değişkenler arasındaki ilişkilerin düşük ile orta düzeyde seyrettiğini göstermiştir. Ancak, ilişkili olduğu tahmin edilen değişkenler doğrulanmış ve hipotezde yer alan tüm değişkenler arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bu durumda örneklem sayısının ve çeşitliliğinin veri sonuçlarındaki etkisinin yüksek olduğu düşünülmektedir. Özellikle cinsiyet faktörü başta olmak üzere, ölçek sorularının puanlanmalarında demografik özelliklere göre farklılık bulunduğu belirtilmiştir (Eryiğit, 2019; Cobb vd., 2003; Güngör vd., 2011). Bu nedenle, kadın ve erkek eşitliğinin sağlanamaması, yaş aralığının homojen olarak dağılamaması ve ilişki durumu çeşitliliği araştırma sınırlılığı olarak sayılmaktadır.

5. Sonuç ve Öneriler

Sonuç olarak, Türk Aile Yapısı Çözümleme Ölçeği ve Romantizm ve Eş Seçimi Tutum Ölçeği arasında yeterli düzeyde anlamlı bir ilişki görülmüştür. Özellikle, Türk ailesindeki sosyal algıların destekleyici ve güvenli bir ortama dayalı olma durumunun partner seçiminde aşkın yeterli olduğu düşüncesini desteklediği gözlemlenmiştir. Diğer yandan, Türk aile yapısının modern kalıplarda gelişmesinin partner seçiminde aşkın yeterli olduğu algısını azalttığı saptanmıştır. Bu bağlamda, modern değerlerle şekillenen Türk ailelerinde, partner seçiminde aşk dışında çeşitli inanç ve değerlerin de dikkate alındığı sonucuna varılmaktadır. Dahası, Türk aile yapısında ve güç dengesinde mevcut olan modernleşmenin, bireylerin partner seçimlerinde zıt kutuplara çekilme eğilimlerini artırdığı görülmektedir. Diğer bir ifadeyle, geleneksel aile yapısı ve otoritesi bağlamındaki bireylerin kendilerine benzer özellikler taşıyan kişilere yönelme eğiliminde olabilecekleri yorumlanmaktadır. Bu geleneksel yapı, bireylerin partnerlerinde benzer özelliklere yönelme eğilimlerini teşvik eden bir etken olarak değerlendirilmektedir. Böylelikle, kök aile yapısının bireylerin partner seçimlerinde önemli bir rol oynadığını ve partner seçiminde belirleyici bir faktör olarak öne çıktığını göstermektedir. Ek olarak, dini-kültürel değerlerin partner seçimi için aşkın yeterli olduğu düşüncesini pozitif yönde etkilediği görülmektedir. Ancak, Türk kök aile yapısının ve dini-kültürel değerlerin, partner seçimi sürecinde evlilik öncesi birlikte yaşama düşüncesini desteklemediği gözlemlenmiştir. Bu bulgu, Türk toplumundaki geleneksel değerlerin ve sosyal normların, evlilik öncesi beraber yaşamayı genellikle olumsuz değerlendirdiğini ve bireylerin bu konudaki düşüncelerinin aile yapısının etkisi altında şekillendiğini ortaya koymaktadır. Dahası, Türk aile yapısının modern kalıplarda gelişmesi, bireyin tek doğru partnerin varlığına ve bu partneri bulmanın doğal bir süreç olduğu inancına negatif yönde etki ettiği gözlemlenmiştir. Bunun sonucunda, modern kalıplarda gelişen Türk aile yapılarında partner seçiminin birçok inanç doğrultusunda, birden fazla doğru partnerin olası varlığıyla ve süreç için çaba gösterilerek şekillendirilmeye çalışıldığı yorumlanmaktadır. Elde edilen sonuçlar, Türk aile yapısının ve sosyal değerlerin bireylerin partner seçim süreçlerinde nasıl etkili olduğunu anlamak açısından önemli bilgiler sunmakta ve gelecekteki araştırmalar için değerli bir temel oluşturmaktadır.

Özetlenen bütün bulgular değerlendirildiğinde, Türk kök aile yapısının evlilik odaklı romantik partner seçiminde önemli bir rol oynayabileceği üzerinde durulması gereken bir konu olduğu gösterilmektedir. Yeni çalışmaların, ailelerin çocuklarının sağlıklı ve bilinçli ilişkiler kurmalarına yönelik stratejiler geliştirmelerine katkı sağlayacak şekilde tasarlanması beklenmektedir. Örneğin, yapılan bir çalışma sonucunda, anne-baba eğitiminin ebeveynlerin çocuklarını daha iyi tanımalarına yardımcı olduğu,

çocuklarla olan iletişimlerini daha sağlıklı ve etkili bir hale getirerek çocukların kişisel gelişimini olumlu yönde etkilediği gözlemlenmiştir (Özel ve Zelyurt, 2016). Bu sebeple, aile-çocuk eğitimlerinin çocukların yetişkin hayatındaki etkileri önemszenmesi gerektiği vurgulanmaktadır.

Çalışmada, partner seçiminin etkileri, yalnızca belirli kök aile değişkenleri açısından ele alınmıştır. Ancak, bu konunun daha geniş bir açıdan incelenmesi gereklidir. Farklı örneklem grupları ve çeşitli değişkenler göz önünde bulundurularak, bireylerin partner seçimlerinin daha kapsamlı bir şekilde incelenmesi önerilmektedir. Ek olarak, araştırmanın sadece romantik ilişkiye sahip veya evli kişilerle tekrarlanmasının da değerli çıkarımlara yönlendirebileceği varsayılmaktadır. Bunun yanı sıra, kök aile içeriği daha ayrıntılı analiz edilmelidir. Kardeş sayısı ve sosyo-ekonomik durum gibi diğer değişkenlerin de partner seçimi ve kök aile arasındaki ilişkiyi nasıl etkilediğinin araştırılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir. Verilen önerilerin, kök ailenin bireylerin partner seçimindeki etkilerini daha iyi anlamamıza yardımcı olacağı ve gelecekteki araştırmalar için değerli veriler sunacağı öngörülmektedir.

BEYANLAR / DECLARATIONS

Çıkar Çatışması Beyanı

Yazar herhangi bir çıkar çatışması olmadığını beyan eder.

Declaration of Conflict of Interest

The author has no conflicts of interest to declare.

Destek ve Teşekkür Beyanı

Bu çalışma TÜBİTAK 2209-A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Destekleme Programı kapsamında Mayıs 2022 yılında onay alıp desteklenmiş ve yürütülmüştür. Yazarlar, bu çalışmayı yürütme fırsatı veren TÜBİTAK'a teşekkür eder.

Support and Acknowledgment Statement

This study was approved and supported within the scope of the TÜBİTAK 2209-A University Student Research Projects Support Program in May 2022. The authors would like to thank TÜBİTAK for providing the opportunity to conduct this study.

Etik İlkelere Uygunluk Beyanı

"COPE-Dergi Editörleri İçin Davranış Kuralları ve En İyi Uygulama İlkeleri" çerçevesinde aşağıdaki beyanlara yer verilmiştir:

Bu çalışmada Altınbaş Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu'ndan (Toplantı Karar Sayısı ve Tarihi: 2022/13 - 25.05.2022) gerekli onay alınmış olan yüksek lisans tezine ait verilerin bir kısmı kullanılmıştır.

Declaration of Compliance with the Ethical Principles

In line with the "COPE-Code of Conduct and Best Practice Guidelines for Journal Editors" the following statements are included:

The ethical approval of this study was obtained from the Altınbaş University Research and Publication Ethics Committee (The Resolution Number and the date of Board Meeting: 2022/13 – 25.05.2024).

Katkı Oranı Beyanı

Yazarlar çalışmaya eşit oranda katkı vermiştir.

Declaration of Contribution

The authors have equally contributed to the manuscript.

KAYNAKÇA

- Alesina, A., & Giuliano, P. (2014). Family ties. İçinde P. Aghion, & S. Durlauf (Eds.), *Handbook of Economic Growth*, 2, 177–215. Elsevier.
- Aluş, Y., & Selçukkaya, S. (2016). Türk ailesinde mutluluk algısı ve değerleri. *Sosyal ve Kültürel Araştırmalar Dergisi (SKAD)*, 1(2), 151-175.
- Arslanoğlu, İ. (2005). Türk değerleri üzerine bir değerlendirme. *Felsefe Dünyası Dergisi*, 41, 64-77.
- Atak, H., & Taştan, N. (2012). Romantik ilişkiler ve aşk. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 4(4), 520-546.
- Aytekin, Ç. Artan, İ. Kangal, S. B. Çalışandemir, F.ve Özkızıklı, S. (2017). Çocukların anne-babalarına yönelik algılarının incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(38), 168-188.
- Bandura, A. (1963). The role of imitation in personality development. *The Journal of Nursery Education*, 18(3), 207–215.
- Bayer, A. (2013). Değişen toplumsal yapıda aile. *Şırnak Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 4(8), 101-129.
- Bowen, M. (1966). The use of family theory in clinical practice. *Comprehensive Psychiatry*, 7(5), 345-374.

- Bowen, M. (1978). *Family therapy in clinical practice*. New York: Aronson.
- Bowlby, J. (1969). *Attachment and loss. Vol. 1: Attachment*. New York: Basic Books.
- Boyle, M. H., Georgiades, K., Racine, Y., & Mustard, C. (2007). Neighborhood and family influences on educational attainment: Results from the Ontario Child Health Study Follow-up 2001. *Child Development, 78*, 168-189.
- Buckner, L. P., & Salts, C. J. (1985). A premarital assessment program. *Family Relations, 34*(4), 513-520.
- Buss, D. M. (1994). *The evolution of desire: Strategies of human mating*. New York: Basic Books.
- Cobb, N. P., Larson, J. H., & Watson, W. L. (2003). Development of the attitudes about romance and mate selection scale. *Family Relations, 52*(3), 222-231.
- Çerik, Ş. (2002). Ailelerin gençlere karşı tutumları ve gençlerin ailelerinin tutumlarını algılayışlarına yönelik üniversite gençliği üzerinde bir araştırma. *Ege Akademik Bakış Dergisi, 2*(1).
- Çoban, D. (2023). *Romantik ilişkisi olan yetişkinlerde ilişki istikrarının yordayıcıları: Bağlanma boyutları, aşk biçimleri, algılanan ebeveyn tutumları ve mükemmeliyetçilik* (Yayın No. 795174). [Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Ekici, F. Y. (2014). Türk aile yapısının değişim ve dönüşümü ve bu değişim ve dönüşüme etki eden unsurların değerlendirilmesi. *The Journal of Academic Social Science Studies, 30*, 209-224.
- Ellis, A. (1949). Some significant correlates of love and family attitudes and behavior. *The Journal of Social Psychology, 30*(1), 3-16.
- Eralp, A., & Gökmen, Ş. (2020). Ortalama evlilik yaşının yükselmesini etkileyen faktörler ve cinsiyete göre farklılıklar. *Optimum: Journal of Economics & Management Sciences/Ekonomi ve Yönetim Bilimleri Dergisi, 7*, 395-411.
- Erbek, E., Beştepe, E., Akar, H., Eradamlar, N., & Alpkan, R. L. (2005). Evlilik uyumu. *Düşünen Adam, 18*(1), 39-47.
- Eryiğit, D. (2019). *Genel sanrısız inanışların oluşumunda aile etkisinin incelenmesi* (Yayın No. 590276). [Doktora tezi, Marmara Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Falcke, D., Wagner, A., & Mosmann, C. P. (2008). The relationship between family-of-origin and marital adjustment for couples in Brazil. *Journal of Family Psychotherapy, 19*(2), 170-186.
- Figueredo, A. J., Sefcek, J. A., & Jones, D. N. (2006). The ideal romantic partner personality. *Personality and Individual Differences, 41*(3), 431-441.

- Fishbein, M., & Ajzen, I. (2009). *Theory of social reasoned action*. Psychology Press.
- Framo, J. L. (1976). Family of origin as a therapeutic resource for adults in marital and family therapy: You can and should go home again. *Family Process*, 15(2), 193-210.
- Freud, S. (1927). Some psychological consequences of the anatomical distinction between the sexes. *International Journal of Psycho-Analysis*, 8, 133-142.
- Giddens, A. (2017). *Sosyoloji: Başlangıç okumaları*. İstanbul: Say Yayınları.
- Güner, T., & Karaaziz, M. (2022). Romantik ilişkisi bulunan bireylerin Facebook kıskançlığı ve güven algısı üzerine bir derleme. *Pearson Journal*, 7(22), 132-139.
- Güngör, H., Yılmaz, M., & Çelik, S. (2011). Romantizm ve eş seçimi tutum ölçeğinin uyarlanması: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(36), 180-190.
- Goldman, J. D., & Goldman, R. J. (1983). Children's perceptions of parents and their roles: A cross-national study in Australia, England, North America, and Sweden. *Sex Roles: A Journal of Research*, 9(7), 791-812.
- Hendrix, H. (1988). *Getting the love you want*. Mass Market Paperback.
- İlerisoy, M., & Mehmedoğlu, A. U. (2022). Din psikolojisi ve aile çalışmaları. *Türk Din Psikolojisi Dergisi*, (4), 69-99.
- İlerisoy, M. (2022). *Din ve aile: Psikolojik bir değerlendirme*. İstanbul: Hiperlink Yayın.
- Karslı, E. (2019). Modernleşme sürecinde çözülen aile yapısı ve kadının yeniden inşası. *Uluslararası Hukuk ve Sosyal Bilim Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 1-14.
- Kerr, M. E. (1981). *Family systems theory and therapy*. In Handbook of Family Therapy, 1, 226-264.
- Kerr, M. E., & Bowen, M. (1988). *Family evaluation*. New York: Norton.
- Koca, N., & Yılmaz, S. (2021). Üniversite öğrencilerinde dini tutum, romantizm ve eş seçim tercihleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Kastamonu Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 7(1), 254-280.
- Kohrman, R. K. (2007). Are we attracted to romantic partners who tend to resemble our caregivers? [Yüksek lisans tezi, Smith College]. <https://scholarworks.smith.edu/theses/1338>
- Larson, J. H. (1992). "You're my one and only": Premarital counseling for unrealistic beliefs about mate selection. *American Journal of Family Therapy*, 20, 242-253.
- Mercan, Z., & Şahin, F. T. (2017). Babalık rolü ve babalık rolü algısı. *Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi*, 2(2), 1-10.

- Özdemir, Y., Sağkal, A. S., Salman-Engin, S., Çakıroğlu Çevik, A., & Şakiroğlu, M. (2020). Birlikte ebeveynlik: Doğası, çocuklar üzerindeki etkileri ve güçlendirilmesi. *Ankara: Devam Eden TÜBİTAK/SOBAG Projesi, Proje*, (118K047).
- Özderen, A. (2019). *Anne-baba rollerinin Türk dizilerinde temsili* (Yayın No. 571892). [Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Özel, E., & Zelyurt, H. (2016). Anne baba eğitiminin aile çocuk ilişkilerine etkisi. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, (36).
- Özinan, Ö. (2018). *Kişilik tiyolojileri ve çocukluk çağı travmasının bireylerin romantik ilişkileri (aşk) ile olan ilişkisi* (Yayın No. 529123). [Yüksek lisans tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Özteke, H. İ. (2015). *Bağlanma, eş seçiminde sınırlandırıcı inançlar ve beden imgesi baş etme stratejilerinin romantik ilişkilerde mükemmeliyetçiliği yordaması* (Yayın No. 407531). [Doktora tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Polat, K., & Gülhan, T. (2018). Evli bireylerde çift uyumu ve bazı psikolojik belirtilerin benliğin farklılaşması açısından incelenmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 8(50), 87-115.
- Regan, P. (2011). *Close relationships*. New York: Routledge.
- Sabatelli, R. M., & Bartle-Haring, S. (2003). Family of origin experiences and adjustment in married couples. *Journal of Marriage and Family*, 65(1), 159-169.
- Sarı, T. (2008). *Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerle ilgili akılcı olmayan inançlar, bağlanma boyutları ve ilişki doyumu arasındaki ilişkiler* (Yayın No. 257552). [Doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Simon, V. A., Aikins, J. W., & Prinstein, M. J. (2008). Romantic partner selection and socialization during early adolescence. *Child development*, 79(6), 1676-1692.
- Simpson, J. A., & Gangestad, S. W. (1992). Sociosexuality and romantic partner choice. *Journal of Personality*, 60(1), 31-51.
- Sungur, M. Z. (2017). *Aşk evlilik sadakatsizlik*. İstanbul: Destek Publishing and Media Group.
- Süleymanov, A. (2009). Çağdaş Türk toplumlarında aile ve evlilik ilişkileri. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 17(17), 7-17.
- Şanlı, D., & Öztürk, C. (2015). Anne babaların çocuk yetiştirme tutumları ve tutumlar üzerine kültürün etkisi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 8(4), 240-246.

- Şensoy, G., Asıcı, E., & İkiz, F. E. (2019). İlişki doyumunun mükemmeliyetçilik ve güven aracılığıyla yordanması. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* (46), 230-246.
- Şirin, H. D., & Soyer, M. (2018). Yetişkin bağlanma örüntüleri ve güncel romantik ilişki durumunun romantik inançları yordayıcılığı. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*, 8(49), 117-136.
- Tabachnick, B. G. & Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics*. Boston: Pearson.
- Tezel, Ş. F., & Cevher, F. N. (2007). Türk toplumunda aile-çocuk ilişkilerine genel bir bakış. *Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi* (38. ICANAS), Ankara, Türkiye, 775-790.
- Toker, D. E., & Hocoğlu, Ç. (2009). Yeme bozuklukları ve aile yapısı: Bir gözden geçirme. *Düşünen Adam*, 22(1-4), 36-42.
- Topham, G. L., Larson, J. H., & Holman, T. B. (2005). Family of origin predictors of hostile conflict in early marriage. *Contemporary Family Therapy*, 27(1), 101-121.
- Türkarıslan, N., & Yurtkuran, D. S. (2007). *Üniversite son sınıf öğrencilerinin evliliğin kuruluşuna ilişkin görüş ve düşünceleri*. Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü.
- Türkiye İstatistik Kurumu. (2011). *Türkiye'de aile yapısı araştırması*. Ankara: Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı.
- Weaver, S. E., & Ganong, L. H. (2004). The factor structure of the romantic beliefs scale for African Americans and European Americans. *Journal of Social and Personal Relationships*, 21(2), 171-185.
- Wolfinger, N., H. (2003). Family structure homogamy: The effects of parental divorce on partner selection and marital stability. *Science Direct*. 32(1), 80-97.
- Yaylalı, F. N. (2022). Modernleşme sürecinde Türk ailesinde değişen roller: Karaman ve Bursa örneği. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 5(1), 25-42.
- Young, J. E., & Klosko, J. S. (1994). *Reinventing your life: The breakthrough program to end negative behavior and feel great again*. New York: Plume.